

Korset och Kronan

Nr 31/2020

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Kristen etik (7) Dygder och laster

Vi har sett att Mose lag
delar upp lagens bud i två
tavlor. Den första tavlans
bud gäller kärleken till Gud
och den andra tavlan
kärleken till vår nästa.

En annan indelning som
vi nu ska följa är att dela in
allt vad vi är skyldiga att
göra i goda och onda
gärningar eller, som man
brukar säga, i *dygder* och
laster.

I Bibeln finns på många
ställen uppräknningar av
sådana gärningar, och de
har då kallats *dygdekataloger*
och *lastkataloger*. Ett par
kända sådana finns hos
Paulus i Galaterbrevet.

Kyrkblad för S:t Martins och S:t
Petri församlingar, Evangelisk-Lutherska
Kyrkan i Sverige. Red. Sten Rydh.
Nr 31, 16 oktober 2020.

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Först räknar aposteln upp
de onda gärningarna i
lastkatalogen:

*Köttets gärningar är uppen-
bara: sexuell omoral, orenhet,
orgier, avgudadyrkan, ockultism,
fientlighet, gräl, avund, vredes-
utbrott, själviskhet, splittringar,
irrläror, illvilja, fylleri, vilda
fester och annat sådant. Jag
säger er i förväg vad jag redan
har sagt: de som lever så ska inte
ärva Guds rike (Gal. 5:19ff).*

Därefter beskriver han
de goda gärningarna i
dygdekatalogen:

*Andens frukt däremot är
kärlek, glädje, frid, tålmod,
vänlighet, godhet, trohet, mildhet,
självbehärskning. Sådant är
lagen inte emot (Gal. 5:22f).*

Vi ska nu gå igenom
några av dessa dygder och
laster. Men först är det vik-
tigt att lägga märke till den
motivation Paulus ger i
början av kapitlet. Han

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

skriver:

*Vad jag vill säga är detta:
vandra i Anden, så gör ni inte
vad köttet begär. Köttet söker det
som är emot Anden, och Anden
söker det som är emot köttet. De
två strider mot varandra så att ni
inte kan göra det ni vill. Men om
ni leds av Anden står ni inte
under lagen (Gal. 5:16ff).*

Även om alla människor
i viss mån kan undvika las-
terna och utöva dygder, så
räcker detta inte alls till för
att uppfylla lagen inför
Gud. Vi måste därför bli
omvända och pånyttfödda
genom dopet och den
helige Ande. Paulus skriver
till Titus:

*Vi var ju själva en gång
oförnuftiga, trotsiga och vilna.
Vi var slavar under olika begär
och lustar, vi levde i ondska och
avund, vi var avskyvärda och
hatade varandra. Men när Gud,
vår Frälsare, uppenbarade sin
godhet och kärlek till oss*

människor frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort utan på grund av sin barmhärtighet. Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande, som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare, för att vi ska stå rättfärdiga genom hans nåd och bli arvingar med hopp om evigt liv. Detta är ett ord att lita på, och jag vill att du med kraft inskräper det, så att de som tror på Gud är noga med att göra goda gärningar. Sådant är gott och nyttigt för människorna (Tit. 3:3-8).

Genom dopet och tron får vi del av den helige Ande. Gud tar sin boning i den kristnes hjärta och så börjar kampen mot vår onda natur, mot det Bibeln kallar *köttet*. Luther skriver i företalet till Romarbrevet:

”Kött och ande får du inte här förstå på det sättet, som om kött bara vore detsamma som okyskhet och ande sådant som rör sig i hjärtats innersta. Utan kött kallar Paulus liksom Kristus (Joh. 3:6) allt, som är fött av kött: hela människan med kropp och själ, med förnuft och alla sinnen, därför att allt i henne följer köttets böjelser. Du bör alltså veta att kalla den för köttslig, som utan att äga nåden mycket diktar, predikar och pratar om höga andliga ting, som du väl kan se av Gal. 5:20, där aposteln talar om köttets gärningar, bland vilka även nämns kätterier (falsk lära) och hat. Och i

Rom. 8:3 säger han, att lagen var försvagad genom köttet, vilket inte är sagt endast om okyskheten utan om alla synder, men framför allt om otron, vilken synd endast låder vid anden.

Å andra sidan kan du mycket väl kalla den för andlig som sysslar med de mest utvärtes gärningar, som t.ex. Kristus, då han tvättade lärjungarnas fötter, och Petrus då han for ut med båten och fiskade. Alltså, *kött* är en människa, som i sitt sinne och i sina gärningar lever för vad som tjänar köttets nytta och det timliga livet; *ande* åter är den som i sitt sinne och i sina gärningar lever för vad som tjänar anden och det tillkommande livet.”

När vi nu går igenom laster och dygder skall vi framför allt komma ihåg, att kraften och motivationen för att kunna leva i enlighet med vad Gud vill kommer av evangelium. När en människa hör Guds ord och tror det är det ett Guds verk i hennes hjärta. Tron är en Guds gåva, som gör oss rättfärdiga. Denna tro kan vi aldrig själva prestera. Den kommer från Gud som en fri gåva genom Guds ord och sakrament.

Men när tron har skänkts oss är det i sanning en verksam tro, som gör att vi av hjärtat kan börja älska Gud och vår nästa på rätt

sätt. Om den tron skriver Luther i samma företal:

”Tron är en levande och dristig förtröstan på Guds nåd, så viss att man tusen gånger kunde dö för den. Och en sådan förtröstan på och visshet om Guds nåd gör människan glad, frimodig och oförskräckt inför Gud och allt skapat: detta är den helige Andes verk i tron. Så blir människan villig att gärna utan något tvång göra var och en gott, tjäna alla, lida vad det än må vara, Gud till behag och ära, som visat henne en sådan nåd. Det är alltså omöjligt att skilja tro och gärningar åt, ja, lika omöjligt som att skilja värme och ljus från elden.

Akta dig därför för dina egna falska tankar och för allt tomt prat av sådana människor, som tror sig skickade att döma om tron och goda gärningar, fast de är stora narrar. Bed Gud att han ger dig tron. Annars blir du väl utan tro till evig tid – du må tänka och sträva så mycket du vill och förmår.”

När vi nu betraktar dygderna och lasterna, skall minnas, att allt gott kommer från Gud, men allt ont från djävulen. Tack och lov: Kristus har med sin uppståndelse besegrat djävulen och skänkt oss sin nåd och förlåtelse!

Forts. i nästa nr.